Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Johtava asiantuntija Eeva-Maija Puheloinen
Hallitusneuvos Tuula Manelius
Kaivosylitarkastaja Riikka Aaltonen

VASTINE
16.1.2023

Eduskunnan talousvaliokunnalle

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN VASTINEEN TÄYDENNYS TALOUSVALIOKUNNALLE KANSALLISEN TURVALLISUUDEN JA HUOLTOVARMUUDEN HUOMIOON OTTAMISESTA KAIVOSLAISSA (HE 126/2022 VP) (PÄIVITETTY 16.1.2023)

Talousvaliokunta pyytää työ- ja elinkeinoministeriöltä tarkempaa esitystä kansallisen turvallisuuden näkökohtien huomioon ottamiseksi kaivoslaissa. Työ- ja elinkeinoministeriö esittää seuraavaa:

Kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta kansallisen turvallisuuden varmistamiseksi annettu laki (468/2019) on yleislaki, jonka mukainen lunastus voidaan kohdistaa myös kaivosoikeuteen, jos muut lunastuksen ehdot täyttyvät. Kaivoslain mukaiset luvat eivät lähtökohtaisesti edellytä omistusoikeutta kiinteistöön, vaikka osa kaivosalueista onkin kaivostoiminnan harjoittajan omistuksessa. Työ- ja elinkeinoministeriön näkemyksen mukaan mainittu laki vastaa osaltaan kansallisesta turvallisuudesta esitettyyn huoleen.

Lisäksi kansallisen turvallisuuden näkökohdat olisi syytä ottaa huomioon kaivoslaissa luvan myöntämisen esteenä niin malminetsintä- kuin kaivoslupaharkinnassa. Näin näkökohdat tulisi aina ottaa huomioon uusia lupia myönnettäessä. Jotta huomioon ottaminen olisi mahdollisimman kattavaa ja jo voimassa olevat luvat huomioon ottavaa, tulisi samat näkökohdat ottaa huomioon myös harkittaessa lupien siirtoa sekä lupien peruuttamista, mistä jälkimmäinen perustuisi kaivosviranomaisen valvontaan (lakiesityksen 151 a §).

Kaivosviranomaisella ei ole erityistä asiantuntemusta kansallisen turvallisuuden näkökohtien arviointiin osana lupamenettelyä, vaan asiantuntemuksen osalta tulisi tukeutua lausuntomenettelyn kautta puolustusministeriön, sisäministeriön, ulkoministeriön, työ- ja elinkeinoministeriön, suojelupoliisin, huoltovarmuuskeskuksen ja muiden relevanttien viranomaisten asiantuntemukseen. Lausuntomenettely olisi pääsääntönä kaivoslupien kohdalla ja kaivosviranomaisen tekemään tarpeellisuusharkintaan perustuva malminetsintälupien kohdalla. Erolla pyritään kohdentamaan lausuntomenettely ja siitä aiheutuva hallinnollinen rasitus tarkoituksenmukaisesti enemmän kaivoslupiin, jotka ovat hyödyntämisoikeuksina vahvempia kuin malminetsintäluvat, mutta mahdollistamalla lausuntomenettelyn käyttö myös malminetsintälupien osalta tilanteen niin edellyttäessä. Kaivoslupahakemuksia arvioidaan olevan määrällisesti vähemmän kuin malminetsintälupahakemuksia. Kaivoslain 37 §:n 3 momentin mukaan lupaviranomaisen on lisäksi hankittava lupaharkinnan kannalta muut tarpeelliset lausunnot ja selvitykset. Tämä velvoite pitää jo sisällään velvoitteen pyytää tarvittavia lausuntoja myös kansalliseen turvallisuuteen liittyvistä kysymyksistä, eikä lakia ole siltä osin tarpeen täydentää. Tarkempi menettely lausuntojen pyytämisestä olisi mahdollista valmistella lakimuutosten voimaantulon jälkeen ja tarvittaessa tarkentaa valtioneuvoston asetuksella (kaivos-

lain 37 §:n 4 momentti sisältää jo asetuksenantovaltuuden, jonka perusteella tarkennukset voitaisiin tehdä). Lain voimaantulosta järjestettävän koulutuksen yhteydessä on syytä nostaa lausuntomenettely myös tältä osin yhdeksi käsiteltäväksi asiaksi.

Päätöksenteko kansallisen turvallisuuden tilanteissa ei perustuisi niinkään kaivosviranomaisen omaan asiantuntemukseen ja harkintaan, vaan ennen kaikkea lausuntomenettelyn kautta saatuihin tietoihin. Tämän vuoksi olisi perusteltua, että tilanteissa, joissa lausunnonantajat tuovat esiin kansalliseen turvallisuuteen liittyviä epäilyksiä, siirrettäisiin asia yleisemmän viranomaisen päätettäväksi. Työ- ja elinkeinoministeriössä päätettävän asian valmistelisi kaivosviranomainen yhdessä työ- ja elinkeinoministeriön kanssa, ja päätöksestä olisi muutoksenhakumahdollisuudet hallinto-oikeuteen. Muissa tilanteissa lupaharkinta säilyisi kaivosviranomaisella, kuten nykyisinkin.

Kansallinen turvallisuus on tässä yhteydessä tarkennettu käsittämään seuraavat ulottuvuudet: maanpuolustus, huoltovarmuus, yhteiskunnan kannalta välttämättömän infrastruktuurin toiminta tai muu näihin rinnastettava kansallisen turvallisuuden etu. Muotoilussa on käytetty osittain samoja termejä kuin kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta kansallisen turvallisuuden varmistamiseksi annetun lain (468/2019) soveltamisalaa koskevassa 1 §:ssä sekä otettu huomioon, että kaivoslain 7 §:n 2 momentin 2 kohdassa etsintätyön ulkopuolelle on rajattu puolustusvoimien käytössä olevat alueet tai sellaiset Rajavartiolaitoksen hallitsemat alueet, joissa liikkumista on rajoitettu tai se on kielletty, taikka alueet 100 metriä lähempänä tällaista aluetta. Muotoilusta on pyritty saamaan kattava ja joustava, mutta tarpeeksi täsmällinen. Viimeisenä mainittu ”muu näihin rinnastettava kansallisen turvallisuuden etu” linkittää asiakokonaisuuden kansalliseen turvallisuuteen. Listaus ei kuitenkaan ole kansallisen turvallisuuden käsitteen määritelmä, koska käsitettä käytetään jo vakiintuneesti monissa voimassa olevissa laeissa - muun muassa perustuslaissa ja kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta kansallisen turvallisuuden varmistamiseksi annetussa laissa, ja käsitteen määrittely kaivoslain lähtökohdista saattaisi johtaa epäjohdonmukaisuuteen lainsäädännön kokonaisuuden kannalta.

Lupaesteenä toimivaan kansalliseen turvallisuuteen olisi liitetty termi ”arvioidaan vaarantuvan”, joka ilmentäisi yksittäistapauksen taustalla olevaa konkreettisesti todennettavissa olevaa epäilystä uhasta. Toimivallan osalta kynnys olisi astetta alempana ”voidaan arvioida vaarantuvan”.

Työ- ja elinkeinoministeriö ei voi olla varma, että tässä valmistelun aikataulussa kaikki näkökannat ovat tulleet riittävästi huomioon otetuiksi. Valmistelun yhteydessä ei ole esimerkiksi selvitetty, liittyykö lupien peruuttamiseen mahdollisesti vahingonkorvausoikeudellisia kysymyksiä. Työ- ja elinkeinoministeriö pitää tärkeänä luvan hakijaa koskevien kriteerien arviointia kansallisen turvallisuuden näkökulmasta, mutta tämä olisi syytä toteuttaa myöhemmin erikseen, koska asia vaatii tarkempaa valmistelua.

Seuraavassa tarkemmat pykäliä koskevat ehdotukset:

1. Luvan myöntämisen esteen ulottaminen kansalliseen turvallisuuteen ja huoltovarmuuteen

   46 §
   Malminetsintäluvan ja kullanhuuhdontaluvan myöntämisen esteet

   Malminetsintälupaa ja kullanhuuhdontalupaa ei saa myöntää:
   (…)

10) jos toiminnan arvioidaan vaarantavan maanpuolustusta, huoltovarmuutta, yhteiskunnan kannalta välttämättömän infrastruktuurin toimintaa tai muuta näihin rinnastettavaa kansallisen turvallisuuden etua. [Muutos alleviivattu.]
(…)

Esitetään lisättäväksi malminetsintäluvan ja kullanhuuhdontaluvan myöntämisen esteitä koskevaan 46 §:ään 1 momenttiin uusi kohta (10 kohta). Kohdan mukaan malminetsintälupaa tai kullanhuuhdontalupaa ei saa myöntää, jos luvan mukainen toiminta vaarantaa kansallista turvallisuutta eli maanpuolustusta, huoltovarmuutta, yhteiskunnan kannalta välttämättömän infrastruktuurin toimintaa tai muuta näihin rinnastettavaa kansallisen turvallisuuden etua.

Lupahakemuksen saatuaan kaivosviranomainen tekee ensivaiheen arvioinnin siitä, saattaisiko luvan mukainen toiminta vaarantaa kansallista turvallisuutta eli maanpuolustusta, huoltovarmuutta, yhteiskunnan kannalta välttämättömän infrastruktuurin toimintaa tai muuta näihin rinnastettavaa kansallisen turvallisuuden etua. Ensiarvioinnin kriteereinä voisivat olla esimerkiksi toiminnan läheisyys kriittiseen infrastruktuuriin. Ensivaiheen arvioinnin perusteella kaivosviranomainen katsoo, onko syytä selvittää asiaa tarkemmin lausuntomenettelyin tai muutoin. Kaivosviranomainen voisi pyytää tarvittaessa asiasta lausuntoa tarpeen mukaan puolustusministeriöltä, sisäministeriöltä, työ- ja elinkeinoministeriöltä (huoltovarmuus), ulkoministeriöltä, liikenne- ja viestintäministeriöltä (kriittinen infrastruktuuri), suojelupoliisilta ja huoltovarmuuskeskukselta. Viranomaisen tiedonsaantioikeudesta säädetään lain 152 §:ssä. Saatujen tietojen perusteella kaivosviranomainen harkitsisi, onko syytä siirtää asia työ- ja elinkeinoministeriön päätettäväksi.

Lain 45 §:n mukaan lupa voidaan kuitenkin tässä laissa säädetystä esteestä huolimatta myöntää, jos este on mahdollista poistaa lupamääräyksillä tai pienentämällä alueen kokoa. Näin ollen ensisijainen vaihtoehto kansallisen turvallisuuden eli maanpuolustuksen, huoltovarmuuden, yhteiskunnan kannalta välttämättömän infrastruktuurin toiminnan tai muun näihin rinnastettavan kansallisen turvallisuuden edun huomioon ottamiseksi on asianmukaisten lupamääräysten antaminen. Lupamääräykset voisivat koskea esimerkiksi toiminnan sijoittumista (kuten etäisyyttä maanpuolustuksen kannalta kriittiseen infrastruktuuriin). Määräyksillä voitaisiin joka tapauksessa tehokkaasti informoida toiminnan harjoittajaa Suomelle tärkeistä eduista ja odotuksista kunnioittaa niitä liiketoiminnassa.

48 §
Kaivosluvan myöntämisen esteet

(…)
Vaikka kaivosluvan myöntämisen edellytykset täyttyvät eikä luvan myöntämiselle ole tässä laissa säädettyä estettä, lupaa ei saa myöntää, jos toiminnan arvioidaan vaarantavan maanpuolustusta, huoltovarmuutta, yhteiskunnan kannalta välttämättömän infrastruktuurin toimintaa tai muuta näihin rinnastettavaa kansallisen turvallisuuden etua. [Muutos alleviivattu.]

Esitetään lisättäväksi kaivosluvan myöntämisen esteitä koskevaan 48 §:ään uusi 3 momentti. Säännöksen mukaan kaivoslupaa ei saa myöntää, jos luvan mukaisen toiminnan arvioidaan vaarantavan kansallista turvallisuutta eli maanpuolustusta, huoltovarmuutta, yhteiskunnan kannalta välttämättömän infrastruktuurin toimintaa tai muuta näihin rinnastettavaa kansallisen turvallisuuden etua.

Kaivosviranomainen pyytäisi muilta viranomaisilta lausuntoa siitä, saattaisiko luvan mukainen toiminta vaarantaa kansallista turvallisuutta eli maanpuolustusta, huoltovarmuutta, yhteiskunnan kannalta välttämättömän infrastruktuurin toimintaa tai muuta näihin rinnastettavaa kansallisen turvallisuuden etua. Kaivosviranomainen pyytäisi lausuntoa ainakin puolustusministeriöltä ja tarpeen mukaan muilta asian selvittämisen kannalta keskeisiltä viranomaisilta, kuten sisäministeriöltä, työ- ja elinkeinoministeriöltä (huoltovarmuus), ulkoministeriöltä, liikenne- ja viestintäministeriöltä (kriittinen infrastruktuuri), suojelupoliisilta ja huoltovarmuuskeskukselta. Viranomaisen tiedonsaantioikeudesta säädetään lain 152 §:ssä. Saatujen tietojen perusteella kaivosviranomainen harkitsisi, onko syytä siirtää asia työ- ja elinkeinoministeriön päätettäväksi.

Lain 45 §:n mukaan lupa voidaan kuitenkin tässä laissa säädetystä esteestä huolimatta myöntää, jos este on mahdollista poistaa lupamääräyksillä tai pienentämällä alueen kokoa. Näin ollen ensisijainen vaihtoehto kansallisen turvallisuuden eli maanpuolustuksen, huoltovarmuuden, yhteiskunnan kannalta välttämättömän infrastruktuurin toiminnan tai muun näihin rinnastettavan kansallisen turvallisuuden edun huomioon ottamiseksi on asianmukaisten lupamääräysten antaminen. Lupamääräykset voisivat koskea esimerkiksi toiminnan sijoittumista (kuten etäisyyttä maanpuolustuksen kannalta kriittiseen infrastruktuuriin). Määräyksillä voitaisiin joka tapauksessa tehokkaasti informoida toiminnan harjoittajaa Suomelle tärkeistä eduista ja odotuksista kunnioittaa niitä liiketoiminnassa.

2. Luvan myöntämisen esteen tutkiminen luvan siirron yhteydessä

73 §
Luvan siirto

(…)
Kaivosviranomaisen on hyväksyttävä luvan siirto, jos siirron saaja täyttää 1 momentissa mainitut edellytykset ja viranomaiselle on toimitettu 2 momentissa tarkoitetut selvitykset. Kaivosviranomainen voi kuitenkin hylätä malminetsintäluvan ja kullanhuuhdontaluvan siirtoa koskevan hakemuksen 46 §:n 1 momentin 9 kohdassa mainituin perustein sekä kaivosluvan siirtoa koskevan hakemuksen 48 §:n 1 momentissa mainituin perustein. Työ- ja elinkeinoministeriö voi kuitenkin hylätä malminetsintäluvan ja kullanhuuhdontaluvan siirtoa koskevan hakemuksen 46 §:n 1 momentin 10 kohdassa mainituin perustein sekä kaivosluvan siirtoa koskevan hakemuksen 48 §:n 3 momentissa mainituin perustein. [Muutos alleviivattu.]
(…)

Luvan siirtoa koskevan 73 §:n 3 momenttia täydennettäisiin siten, että kaivosviranomainen tutkisi siirtotilanteessa myös kansallisen turvallisuuden näkökohdat. Luvan siirtoa koskeva hakemus, joka on laitettu vireille kaivosviranomaisessa, siirrettäisiin työ- ja elinkeinoministeriön ratkaistavaksi, jos luvan mukaisen toiminnan arvioidaan voivan vaarantaa maanpuolustusta, huoltovarmuutta, yhteiskunnan kannalta välttämättömän infrastruktuurin toimintaa tai muuta näihin rinnastettavaa kansallisen turvallisuuden etua. Tällöin työ- ja elinkainoministeriö tekisi luvan siirtoa koskevan päätöksen.

Menettely ja soveltamistilanteet olisivat vastaavat kuin malminetsinnän osalta 46 §:n 1 momentin uuden 10 kohdalla ja kaivosluvan osalta 48 §:n uuden 3 momentin kohdalla.

3. Luvan peruuttaminen

70 §
Luvan peruuttaminen

Lupaviranomainen voi peruuttaa malminetsintäluvan, kaivosluvan ja kullanhuuhdontaluvan, jos:
(…)
4) jos toiminnan arvioidaan vaarantavan maanpuolustusta, huoltovarmuutta, yhteiskunnan kannalta välttämättömän infrastruktuurin toimintaa tai muuta näihin rinnastettavaa kansallisen turvallisuuden etua. [Muutos alleviivattu.]
(…)

Työ- ja elinkeinoministeriö voisi peruuttaa luvan, jos valvonnassa huomattaisiin toiminnan vaarantavan kansallista turvallisuutta eli maanpuolustusta, huoltovarmuutta, yhteiskunnan kannalta välttämättömän infrastruktuurin toimintaa tai muuta näihin rinnastettavaa kansallisen turvallisuuden etua. Luvan peruuttamista koskevan asian valmistelisi kaivosviranomainen yhdessä työ- ja elinkeinoministeriön kanssa.

4. Lupaviranomainen

33 §
Lupaviranomaiset

(…)
Työ- ja elinkeinoministeriö ratkaisee 2 momentista poiketen sellaisen malminetsintä-, kullanhuuhdonta- tai kaivoslupa-asian, jos lupahakemuksen mukaisen toiminnan arvioidaan voivan vaarantaa maanpuolustusta, huoltovarmuutta, yhteiskunnan kannalta välttämättömän infrastruktuurin toimintaa tai muuta näihin rinnastettavaa kansallisen turvallisuuden etua. [Muutos alleviivattu.]

Lain 33 §:ään lisättäisiin 3 momentiksi uusi säännös työ- ja elinkeinoministeriön toimivallasta kaivoslain mukaisissa lupa-asiassa, joissa lupahakemuksen mukainen toiminta voi vaarantaa maanpuolustusta, huoltovarmuutta, yhteiskunnan kannalta välttämättömän infrastruktuurin toimintaa tai muuta näihin rinnastettavaa kansallisen turvallisuuden etua. Vaarantamisen aste on toimivallan kohdalla alhaisempi (arvioidaan voivan vaarantaa) kuin luvan esteen kohdalla (arvioidaan vaarantavan). Työ- ja elinkeinoministeriön toimivalta koskee lupahakemuksen ohella myös luvan siirtoa tai voimassa olevan luvan peruuttamista tilanteissa, joissa kansallinen turvallisuus voi vaarantua.

Säännöksen muotoilussa on käytetty esimerkkinä kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta kansallisen turvallisuuden varmistamiseksi annetun lain (468/2019) 2 §:ää.

Pykälän 1 momentin mukaisesti valtioneuvosto ratkaisee kaivosaluelunastuslupa-asian ja uraanin tai toriumin tuottamista koskevan kaivoslupa-asian. Säännös on ensisijainen suhteessa 3 momentin säännökseen, joten valtioneuvostolla on toimivalta kaivosaluelunastuslupa-asiassa ja uraanin tai toriumin tuottamista koskevassa kaivoslupa-asiassa myös tilanteissa, joissa kansallinen turvallisuus voi vaarantua, eikä toimivaltaa tällöin siirretä työ- ja elinkeinoministeriölle.

Muutoksenhaku työ- ja elinkeinoministeriön päätöksestä määräytyisi lain 163 §:n viittaussäännökseen tehtävän lisäyksen mukaan oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain mukaisesti. Ministeriön päätöksestä olisi mahdollisuus hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen.

5. Lupa-asian siirtäminen

33 a §
Lupa-asian siirtäminen

Jos lupahakemus on pantu vireille kaivosviranomaisessa ja asian selvittämisen yhteydessä ilmenee, että toiminnan arvioidaan voivan vaarantaa maanpuolustusta, huoltovarmuutta, yhteiskunnan kannalta välttämättömän infrastruktuurin toimintaa tai muuta näihin rinnastettavaa kansallisen turvallisuuden etua, on asia siirrettävä viivytyksettä työ- ja elinkeinoministeriön ratkaistavaksi. [Muutos alleviivattu.]

> Lakiin lisättäisiin uusi lupa-asian siirtämistä koskeva pykälä. Säännöksen mukaan lupahakemus, joka on laitettu vireille kaivosviranomaisessa, siirrettäisiin työ- ja elinkeinoministeriön ratkaistavaksi, jos luvan mukaisen toiminnan arvioidaan voivan vaarantaa maanpuolustusta, huoltovarmuutta, yhteiskunnan kannalta välttämättömän infrastruktuurin toimintaa tai muuta näihin rinnastettavaa kansallisen turvallisuuden etua.
>
> Hakija laittaa lupahakemuksen vireille kaivosviranomaisessa. Kaivosviranomainen pyytäisi 46 §:n ja 48 §:n kohdalla perusteluissa kuvatun mukaisesti (tarvittaessa) lausuntoja muilta viranomaisilta koskien kansallista turvallisuutta. Saatujen tietojen perusteella kaivosviranomainen harkitsisi, onko syytä siirtää asia työ- ja elinkeinoministeriön päätettäväksi.

6. Muutoksenhaku

163 §
Muutoksenhaku valtioneuvoston ja työ- ja elinkeinoministeriön päätöksestä

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa. Edellä 33 a §:ssä tarkoitettuun asian siirtämistä toiselle viranomaiselle koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta erikseen. [Muutos alleviivattu.]

> Pykälään lisättäisiin säännös muutoksenhausta työ- ja elinkeinoministeriön päätöksistä. Muutoksen johdosta pykälän otsikko muuttuisi.
>
> Pykälään lisättäisiin toinen virke, jonka mukaan asian siirtämistä toiselle viranomaiselle koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta erikseen. Muutoksenhaku toimivallan osalta olisi mahdollinen lopullisen ratkaisun yhteydessä, mutta ei siis erikseen.

7. Tiedonsaantioikeus

152 §
Viranomaisen tiedonsaantioikeus

(…)
Lupaviranomaisella on oikeus luvanvaraisuuden, luvan myöntämisen, siirron tai peruuttamisen edellytysten selvittämiseksi saada maksutta välttämättömät tiedot salassapitosäännösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä puolustusministeriöltä, sisäministeriöltä, työ- ja elinkeinoministeriöltä, ulkoministeriöltä, liikenne- ja viestintäministeriöltä, Suojelupoliisilta, Huoltovarmuuskeskukselta, Rajavartiolaitokselta, Puolustusvoimilta ja Verohallinnolta.

Lupaviranomainen voi salassapitosäännösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä luovuttaa maksutta 2 momentissa tarkoitetuille viranomaisille niiden laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi välttämättömiä tietoja kaivoslain mukaisista lupahakemuksista ja päätöksistä.

Pyydetyn tiedon yhteys käsiteltävään asiaan ja tiedon välttämättömyys on perusteltava tietoa pyydettäessä. Edellä 2-3 momentissa mainitut tiedot voidaan luovuttaa myös sähköisesti tai teknisen käyttöyhteyden avulla eikä tietoja saa käyttää muuhun kuin siihen tarkoitukseen, johon niitä on pyydetty. [Muutos alleviivattu.]
(…)

Pykälään lisättäisiin uusi 2 momentti, jonka mukaan lupaviranomaisella on oikeus oikeus luvanvaraisuuden, luvan myöntämisen, siirron tai peruuttamisen edellytysten selvittämiseksi saada välttämättömät tiedot salassapitosäännösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä lainkohdassa luetelluilta viranomaisilta. Tässä yhteydessä tiedonsaantioikeuksilla viitataan erityisesti kansallista turvallisuutta koskeviin tietoihin. Tiedot on annettava maksutta. Lupaviranomaisella tarkoitetaan kaivosviranomaista, työ- ja elinkeinoministeriötä sekä valtioneuvostoa heidän kaivoslain mukaisen lupatoimivaltansa mukaisesti. Tietojen saaminen on kaivosviranomaiselle ja työ- ja elinkeinoministeriölle välttämätöntä sen arvioimiseksi, voidaanko lupahakemuksen mukaisen toiminnan arvioida voivan vaarantaa maanpuolustusta, huoltovarmuutta, yhteiskunnan kannalta välttämättömän infrastruktuurin toimintaa tai muuta näihin rinnastettavaa kansallisen turvallisuuden etua. Tietoja voitaisiin pyytää tarpeen mukaan asian selvittämisen kannalta keskeisiltä, lainkohdassa luetelluilta viranomaisilta. Näitä viranomaisia ovat puolustusministeriö, sisäministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, ulkoministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö, Suojelupoliisi, Huoltovarmuuskeskus, Rajavartiolaitos, Puolustusvoimat ja Verohallinto.

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 29 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan viranomainen voi antaa toiselle viranomaiselle tiedon salassa pidettävästä asiakirjasta, jos tiedon antamisesta tai oikeudesta tiedon saamiseen on laissa erikseen nimenomaisesti säädetty. Ehdotuksen mukaan lupaviranomaisella olisi oikeus saada oikeus luvanvaraisuuden, luvan myöntämisen, siirron tai peruuttamisen edellytysten selvittämiseksi välttämättömiä tietoja salassapitosäännösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä. Ehdotettu säännös mahdollistaisi myös muille viranomaisille salassa pidettävän tiedon jakamisen tarpeellisilta osin kaivoslain lupaviranomaisten kanssa. Käytännössä tietojen saaminen tapahtuisi tietopyynnöllä lausuntomenettelyn kautta.

Lakiin perustuvilla tiedonsaantioikeuksilla vältettäisiin tilanne, jossa viranomainen ei esimerkiksi tietosuojasääntelyn vuoksi voisi luovuttaa tietoja kaivoslain mukaiselle lupaviranomaiselle, koska laillista perustetta ei ole.

Ehdotettu säännös jättäisi tietoja luovuttavan tahon arvioitavaksi, mistä kaikista rekistereistä tietoa kerättäisiin ja missä muodossa se luovutettaisiin lausunnon pyytäjälle. Tiedon luovuttaja voisi näin ollen itse arvioida, mitä tietoa tilanteessa on pidettävänä välttämättömänä luovuttaa kaivoslain lupaharkintaa varten.

Pykälän uusi 3 momentti sisältää säännöksen tietojen luovuttamisoikeudesta 2 momentissa mainitulle viranomaiselle. Lupaviranomainen voisi

luovuttaa salassapitosäännösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä muulle viranomaiselle kaivoslain mukaisia lupahakemuksia ja päätöksiä koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä viranomaiselle säädetyn tehtävän hoitamiseksi.

Pykälän uuteen 4 momenttiin on lisätty vaatimus, joka koskee tämän pykälän perusteella pyydettyjä tietoja. Tiedon tarve on aina perusteltava, sekä tiedon yhteys käsiteltävään asiaan, että tiedon välttämättömyys asian käsittelyssä. 4 momentin jälkimmäisen virkkeen mukaan pykälän 2-3 momentissa mainitut tiedot voidaan luovuttaa myös sähköisesti tai teknisen käyttöyhteyden avulla eikä tietoja saa käyttää muuhun kuin siihen tarkoitukseen, johon niitä on pyydetty.